Samen werken aan een veilig thuis

VISUELE SAMENVATTING VAN DE ANALYSE VAN DE
SAMENWERKINGSAFSPRAKEN VEILIG THUIS EN LOKALE TEAMS
NOVEMBER 2020

UITGEVOERD DOOR
Andersson Elffers Felix

UITGANGSPUNTEN EN VISIE

Uitgangspunten voor samenwerking
In driekwart van de regio's wordt in de samenwerkingsafspraken ingegaan op uitgangspunten voor de samenwerking.

Visie gefaseerde ketenzorg
In de helft van de samenwerkingsafspraken is op één of andere wijze een expliciete verwijzing naar de visie op gefaseerde ketenzorg opgenomen. Uit interviews blijktdat de visie gefaseerde ketenzorg ook wordt onderschreven in de regio's waar een expliciete verwijzing in de samenwerkingsafspraken ontbreekt.

Uit interviews blijkt dat de visie nog niet altijd voldoende resoneert in de uitvoeringspraktijk.

De volgende processtappen van Veilig Thuis komen in de samenwerkingsafspraken van alle regio's terug:

1. melding bij en veiligheids-beoordeling door Veilig Thuis;
2. directe overdracht van meldingen na veiligheidsbeoordeling;
3. overdracht nadat Veilig Thuis de dienst voorwaarden en vervolg heeft uitgevoerd;
4. overdracht nadat Veilig Thuis een onderzoek heeft uitgevoerd;
5. monitoring door Veilig Thuis van casuïstiek die is overgedragen aan het lokale veld;
6. melding bij de Raad voor de Kinderbescherming.

De adviesfunctie van Veilig Thuis en de ondersteuning die Veilig Thuis lokale teams kan bieden komen slechts in een deel van de samenwerkingsafspraken terug.

THEMA'S UIT HET KWALITEITSKADER
'WERKEN AAN VEILIGHEID'

Het informeren van direct betrokkenen
In alle samenwerkingsafspraken (op één na) wordt het informeren van de direct betrokkenen over de melding bij Veilig Thuis en de overdracht door Veilig Thuis aan de lokale (wijk)teams benoemd.

De rolverdeling tussen betrokken professionals
In alle samenwerkingsafspraken komt de rolverdeling tussen de professionals van Veilig Thuis en de lokale (wijk)teams terug. Actief in gesprek gaan over de verwachtingen over en weer is een effectieve manier om meer helderheid te krijgen in elkaars rollen.

*De beschrijving van de rollen geeft de betrokken professionals niet altijd voldoende houvast: **1:** bij directe overdracht blijkt niet altijd sprake van 'lichte' problematiek. **2:** de uitvoering is afhankelijk van de vertaling naar het eigen handelen. **3:** er is nog veel ruimte voor individuele keuzes.*

Afspraken over overdracht van zaken
De samenwerkingsafspraken hebben bijgedragen aan rolduidelijkheid in het afbakenen en overdragen van verantwoordelijkheden. Verdere ontwikkeling is mogelijk door verfijning van de afspraken door middel van gesprekken tussen Veilig Thuis en lokale teams.

Contact met Veilig Thuis in geval van nieuwe zorgen
In ongeveer de helft van de samenwerkingsafspraken staan passages opgenomen over wanneer en hoe de lokale (wijk)teams bij nieuwe zorgen over het gezin tijdens de monitoringsperiode van Veilig Thuis, contact moeten opnemen met Veilig Thuis.

De handelswijze bij nieuwe zorgen over de wijze waarop problematiek zich ontwikkelt komen in de samenwerkingsafspraken niet expliciet aan bod.

Inzet van erkende methodes en instrumenten
Dit thema komt in de samenwerkingsafspraken zeer beperkt aan bod komt. Nog geen kwart van de regio's refereert op enige wijze aan methoden en instrumenten.

Opschaling en escalatie
In vrijwel alle regio's zijn afspraken over opschaling gemaakt. In veel regio's is ook een uitgewerkt escalatiemodel opgenomen.

In alle regio's wordt eerst opgeschaald naar de (directe) leidinggevenden, en vervolgens richting de gemeente. In sommige regio's met de gedrags-wetenschappers als tussenstap.

Evaluatie van casuïstiek
Slechts enkele regio's (4 van de 24) nemen dit thema expliciet op in hun samenwerkingsafspraken.

PROCES VAN OPSTELLEN EN EIGENAARSCHAP

Proces van opstellen
De samenwerkingsafspraken uit 2018 en 2019 zijn veelal tot stand gekomen vanuit een gezamenlijke inspanning. (centrum)Gemeenten in vele regio's geven bewuster invulling aan hun opdrachtgeversrol richting zowel het lokale veld als 'hun' Veilig Thuis.

Gedeeld eigenaarschap
De samenwerkingsafspraken zijn steeds meer iets 'van alle partijen'. In ongeveer een kwart van de regio's zijn gemeenten in de lead. In de meeste regio's pakt Veilig Thuis nog een trekkersrol of een rol als penvoeder. Veelal gebeurt dit wel in een proces waarbij ook gemeenten en lokale teams deelnemen.

Het eigenaarschap kan verder worden versterkt door het actief betrekken van professionals bij de actualisering/ doorontwikkeling van de samenwerkings-afspraken.

Implementatie
De samenwerkingsafspraken krijgen gewicht door bestuurlijke bekrachtiging en worden vervolgens via voorlichting en training onder de aandacht van professionals gebracht. Gezamenlijke evaluatie van casuïstiek ondersteunt de implementatie.

Actieve implementatie van de samenwerkings-afspraken is nodig om te voorkomen dat het een papieren tijger wordt.

Monitoring en evaluatie
De evaluatie van de samenwerkingsafspraken krijgt in meerdere regio's vorm in periodieke evaluatiegesprekken:

- Sommige regio's hebben een speciaal overleg ingesteld om de samenwerkingsafspraken met de betrokken partijen te bespreken.
- In andere regio's staat het onderwerp op de agenda van regulier ambtelijk overleg.

Aanbevelingen om de uitvoeringspraktijk te versterken

1. Investeer in de professionalisering en deskundigheidsbevordering van de lokale teams op het thema veiligheid.
2. Evalueer als gemeenten, lokale teams en Veilig Thuis gezamenlijk periodiek de samenwerking
3. Benut vaste contactpersonen en bruggenbouwers bij lokale teams en Veilig Thuis
4. Leer en evalueer aan de hand van casuïstiek